

Organizacinis
slėpimas

**FINANSINIŲ NUSIKALTIMŲ TYRIMO TARNYBOS
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS
DIREKTORIUS**

**ĮSAKYMAS
DĖL VIEŠOJO SAUGUMO PLĖTROS IKI 2010 M. STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO
FINANSINIŲ NUSIKALTIMŲ TYRIMO TARNYBOJE PROGRAMOS PATVIRTINIMO**

2003 m. spalio 16 d. Nr. 92 J
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2003 m. liepos 2 d. įsakymu Nr.1V-250 "Dėl Viešojo saugumo plėtros iki 2010 m. strategijos patvirtinimo":

1. T v i r t i n u Viešojo saugumo plėtros iki 2010 m. strategijos įgyvendinimo Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyboje programą (pridedama).

2. N u r o d a u Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie VRM (toliau – FNTT) Strateginio planavimo bei valstybės kapitalo investicijų planavimo darbo grupės nariams, rengiantiems institucijos strateginius veiklos planus, vadovautis šia programa.

3. P a v e d u:

3.1. FNTT direktoriaus pavaduotojui V.Grendeliui organizuoti ir kontroliuoti šios programos vykdymą;

3.2. FNTT Strateginio planavimo bei valstybės kapitalo investicijų planavimo darbo grupės nariams pagal savo kompetenciją analizuoti šios programos įgyvendinimo eigą ir pagal poreikį teikti atitinkamą informaciją;

3.3. FNTT vyriausiajam auditoriui vertinti šios programos vykdymą.

Direktorius

Romualdas Boreika

SUDERINTA
Vidaus reikalų ministerijos
Viešojo saugumo departamento direktorius

Rimantas Pukanasis

2003 m. spalio 16 d.

V. [Signature]
S. Šikštelis
03.10.16

VSD stilištė
03.10.16 Parasas

[Signature]
03.10.16
[Signature]
03.10.16
[Signature]
2003 10 16
[Signature]
2003 10 16

PATVIRTINTA
Finansinių nusikaltimų tyrimo
tarnybos prie Lietuvos Respublikos
vidaus reikalų ministerijos
direktorius
2003m. spalio 16 d. įsakymu Nr. 92V

VIEŠOJO SAUGUMO PLĖTROS IKI 2010 M. STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO FINANSINIŲ NUSIKALTIMŲ TYRIMO TARNYBOJE PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau vadinama - FNNT) įsteigta 2002 m. kovo 28 d. Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos įstatymu (Žin., 2002 Nr. 33-1250; įsigaliojo nuo 2002-04-01), pertvarkant Mokesčių policijos departamentą prie VRM. FNNT paskirtis – vykdyti nusikalstamų, kitų teisės pažeidimų finansų sistemai ir su jais susijusių nusikalstamų veikų, kitų teisės pažeidimų atskleidimą, tyrimą bei prevenciją.

Atskleisdama, tirdama nusikalstamas veikas ir kitus teisės pažeidimus, įgyvendindama prevencijos priemones, FNNT įstatymų nustatyta tvarka vykdo operatyvinę veiklą, atlieka ikiteisminį tyrimą, ūkinės finansinės veiklos objektų tyrimą, siekiant užkirsti kelią nusikalstamai veiklai ir apsaugoti valstybės finansų sistemą nuo kriminalinio poveikio.

Ši programa nustato pagrindinius FNNT veiklos vystymo prioritetus, siekiant apsaugoti valstybės finansų sistemą nuo nusikalstamo poveikio, kartu užtikrinant didesnę visuomenės saugumą ir pasitikėjimą Lietuvos Respublikos Vyriausybės vykdoma politika finansų sistemos apsaugos ir visuomenės saugumo srityse.

II. NUSIKALTIMŲ FINANSŲ SISTEMAI ATSKLEIDIMO, TYRIMO IR PREVENCIJOS PADĖTIES ANALIZĖ

Lietuvai integruojantis į ES, įstatymų bazė sudaro palankesnę klimata šalis verslui ir užsienio investicijoms. Tačiau trūkstant poįstatyminių aktų minėtiems įstatymams įgyvendinti, plečiantis verslui, daugėja nusikalstamų veikų finansų sistemai, darančių didelę žalą Lietuvos ūkiui bei valstybės biudžetui ir dėl to keliančių grėsmę nacionaliniam saugumui. Todėl nelegalios ekonominės veiklos kontrolė įgauna vis didesnę reikšmę. Plečiantis Lietuvos ūkio subjektų ryšiams su užsienio valstybių ūkio subjektais, nusikalstamos veikos finansų sistemai vis dažniau tampa tarptautinės. Liberalizuojant verslą, didėja pavojus sulaukti įtartinos kilmės investuotojų. Nusikalstamų veikų, tarp jų ir pinigų plovimo, schemos, kurias naudoja nusikaltėliai, tampa vis sudėtingesnės. Atsiranda didesnės galimybės naudotis ES struktūrinių fondų lėšomis, tačiau kartu didėja neteisėto šių lėšų panaudojimo galimybės. Itin svarbūs tampa ryšiai su tarptautinėmis organizacijomis, Europos ir kitomis užsienio šalimis, siekiant greičiau keistis informacija apie Lietuvoje veikiančias užsienio įmones, jų steigėjus ir atstovus, Lietuvos piliečių bei jų įsteigtų įmonių veiklą užsienyje.

Dėl šių išorinių veiksnių nusikalstamų veikų finansų sistemai atskleidimas, ikiteisminis tyrimas ir prevencija tampa sudėtingesni, reikalaujantys vis didesnių darbo sąnaudų, aukštesnės darbuotojų kvalifikacijos, naujų technologijų taikymo, efektyvesnio operatyvinės veiklos metodų panaudojimo, informacinių sistemų bei tarptautinio bendradarbiavimo vystymo.

Pagrindinis dokumentas, reglamentuojantis FNNT veiklą, yra Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos įstatymas. Įgyvendindama šį įstatymą, taip pat Vyriausybės nutarimus, FNNT buvo pertvarkyta. Prie FNNT prijungtas Revizijų departamentas, įkurtas Tarptautinio bendradarbiavimo skyrius, o jo sudėtyje OLAF Lietuva padalinys, palaikantis ryšius su Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (toliau - OLAF) bei koordinuojantis valstybės institucijų ir kitų įstaigų bendradarbiavimą su

OLAF. Nuo 2003-05-01 įsigaliojo nauji Baudžiamasis ir Baudžiamojo proceso kodeksai. Vadovaujantis šių įstatymų įsigaliojimo ir įgyvendinimo tvarkos įstatymais, FNTT reorganizuota į ikiteisminio tyrimo įstaigą. Praplėtus tarnybos funkcijas, atitinkamai padidėjo ir darbo mastas.

Apskričių centruose veikia FNTT apskričių skyriai, kuriuose yra pareigūnai, atliekantys ikiteisminį tyrimą, ir revizijų skyriai (Kauno, Klaipėdos, Panevėžio, Šiaulių, Vilniaus apskrityse) bei poskyriai (Alytaus, Marijampolės, Tauragės, Telšių, Utenos apskrityse). 85 % FNTT statutinių valstybės tarnautojų turi aukštąjį išsilavinimą, dauguma jų - juridinį arba ekonominį išsilavinimą, kiti šio išsilavinimo siekia Lietuvos mokymo įstaigose. 85 % valstybės tarnautojų, atliekančių ūkinės finansinės veiklos objektų tyrimą, turi aukštąjį ekonominį išsilavinimą, kiti ikiteisminio tyrimo pareigūnai kvalifikaciją tobulina darbo vietose pagal patvirtintą apskričių skyrių pareigūnų 40-ties valandų mokymo tipinę programą. Be to, valstybės tarnautojų kvalifikacija nusikaltimų tyrimo, vadybos, užsienio kalbų srityse pagal galimybes tobulinama įvairiuose seminaruose ar mokymo renginiuose, vykstančiuose Lietuvoje ir užsienyje. Tačiau šios galimybės neatitinka poreikių.

FNTT veikla planuojama. Veiklos planavimo ir darbo organizavimo klausimus nustato FNTT darbo reglamentas, tvirtinamas FNTT direktoriaus vyriausiojo komisaro įsakymu. Pagrindines veiklos kryptis ir prioritetus nustato FNTT Taryba.

Vykdydama savo funkcijas, FNTT aktyviai bendradarbiauja su tarptautinėmis organizacijomis ir ES struktūromis (FATF - finansinių operacijų darbo grupė, Egmonto grupė, OLAF - Europos kovos su sukčiavimu tarnyba, Europos Tarybos teisinių reikalų ir kiti komitetai), tarnybos pareigūnai ekspertų teisėmis dalyvauja įvairių komitetų posėdžiuose. FNTT pasirašė nemažai susitarimų su užsienio valstybių institucijomis dėl bendradarbiavimo tiriant finansinius nusikaltimus bei atliekant finansinę žvalgybą. Bendradarbiaujant su ES teisingumo ir vidaus reikalų srityje, 2002 m. buvo parengtas ir pasirašytas PHARE projektas, kuriuo suteikiant metodinę ir techninę pagalbą bus siekiama sustiprinti FNTT administracinius ir techninius gebėjimus, efektyviai įgyvendinti pinigų plovimo prevencijos priemones.

Plėtojamas bendradarbiavimas šalies viduje. Pasirašyti susitarimai dėl bendradarbiavimo su Valstybine mokesčių inspekcija, Muitinės departamentu, Valstybine darbo inspekcija, Socialinio draudimo fondo valdyba, Valstybės kontrole ir t.t. Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko 1999 m. gruodžio 6 d. potvarkiu Nr. 548 "Dėl darbo grupės sudarymo" sudaryta darbo grupė informacijai apie nusikalstamu būdu įgytų lėšų legalizavimo būdus kaupti, analizuoti, apibendrinti ir atitinkamai prevencijos veiklai koordinuoti, kuriai vadovauja FNTT direktorius. Siekiant užtikrinti Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos efektyvumą ir bendradarbiavimą tarp Lietuvos Respublikos kompetentingų institucijų šioje srityje, Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko 2003 m. liepos 15 d. potvarkiu Nr. 152 "Dėl darbo grupės sudarymo" buvo sudaryta darbo grupė, kurios tikslas - analizuoti ir apibendrinti informaciją apie sukčiavimo ES finansinės paramos programų lėšomis būdus, teikti pasiūlymus Lietuvos Respublikos Vyriausybei dėl ES finansinės paramos programų lėšų neteisėto gavimo ir panaudojimo prevencijos sistemos tobulinimo, rengti pasiūlymus dėl atitinkamų teisės aktų pakeitimų ir papildymų, juos nustatyta tvarka teikti suinteresuotoms valstybės institucijoms ir įstaigoms, esant būtinumui ruošti metodines rekomendacijas.

Šiuo metu prioritetas tarnybos dėmesys skiriamas nusikalstamų veikų, susijusių su ES struktūrinių fondų lėšų neteisėtu panaudojimu, pinigų plovimu, PVM grobstymu, tyrimui. Šios nusikalstamos veikos daro itin didelę žalą valstybės biudžetui bei formuoja neigiamą šalies įvaizdį. Per metus FNTT vidutiniškai atskleidžia 450 nusikaltimų, 1 200 administracinių teisės pažeidimų, patikrina 1 600 įmonių, išaiškina daugiau nei 70 mln. Lt nuslėptų mokesčių, apriboja nuosavybės teises į turtą, kurio vertė daugiau nei 35 mln. Lt, skiria daugiau nei 30 mln. Lt ekonominių sankcijų (2002 m. duomenys). Tačiau reikėtų pažymėti, kad ši statistika tik iš dalies atskleidžia kriminogeninę situaciją nusikaltimų finansų sistemai srityje, nes šių nusikaltimų atskleidimas glaudžiai susijęs su tarnybos žmogiškaisiais ištekliais.

ES paramos lėšas pagal savo kompetenciją šiuo metu administruoja, valdo ir kontroliuoja 7 valstybės institucijos, kuriose šias funkcijas atlieka nemažai įvairių sričių specialistų. FNTT šioms funkcijoms įgyvendinti šiuo metu gali skirti tik 20 pareigūnų, iš kurių didžiajai daliai tai tik papildoma funkcija. Pirmieji atlikti SAPARD lėšų panaudojimo tyrimai parodė, kad šioje srityje yra daug

pažeidimų, kurių tyrimą atlikti šiuo metu turimomis tarnyboje pajėgomis yra sudėtinga. Atsižvelgiant į FNTT veiklos funkcijų išplėtimą, jų svarbą Lietuvos valstybės įvaizdžio formavimui ES, turės būti steigiamas atskiras padalinys (skiriamos lėšos steigiamų etatų darbo užmokesčiui, darbo vietų įrengimui, techniniam aprūpinimui, personalo mokymui).

FNTT aktyviai dalyvauja įgyvendinant Nacionalinę nusikalstamumo prevencijos ir kontrolės programą, Nacionalinę kovos su korupcija programą. Siekiant įtraukti visuomenę į finansinių nusikaltimų prevencinę veiklą, rengiama FNTT viešųjų ryšių vystymo iki 2010 m. strategija.

Pažymėtina, kad finansavimas iš biudžeto tarnybos vykdomų programų poreikiams patenkinti yra nepakankamas, todėl trūksta automobilių, operatyvinės, specialiosios, kompiuterinės ir organizacinės technikos, o turimą - reikia remontuoti. Trūksta lėšų patalpoms išlaikyti, remontuoti, įrengti duomenų ir patalpų apsaugos sistemą, ikiteisminio tyrimo bylų archyvą, atlikti ikiteisminio tyrimo medžiagų vertimus, įvairias ekspertizes. Tai darė ir daro neigiamą įtaką darbo sąlygoms, duomenų ir operatyvinės informacijos saugumo užtikrinimui. Dėl lėšų stokos pareigūnai nepakankamai aprūpinti ginkluote ir operatyvine technika, kurią priversti skolintis iš Policijos departamento. Būtina tobulinti finansinės žvalgybos padalinio, kurio statusą turi FNTT Pinigų plovimo prevencijos skyrius, veiklą, siekti, kad ji atitiktų tarptautinius standartus ir ES reikalavimus. Nepakanka lėšų valstybės tarnautojų kvalifikacijai kelti.

III. PROGRAMOS TIKSLAS, UŽDAVINIAI IR ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS

Atsižvelgiant į vidaus reikalų ministro 2003 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. IV-250 "Dėl Viešojo saugumo plėtos iki 2010 metų strategijos patvirtinimo" patvirtintos viešojo saugumo plėtos iki 2010 metų strategijos prioritetus, nustatomas ilgalaikis šios strategijos įgyvendinimo programos tikslas:

Tobulinti kovos su nusikalstamomis veikomis valstybės finansams sistemą

Nustatytam tikslui pasiekti numatomi šie pagrindiniai uždaviniai ir jų įgyvendinimo priemonės:

1. Modernizuoti FNTT veiklą.

Priemonės pavadinimas	Įgyvendinimo terminai
1.1. Stiprinti administracinius ir techninius gebėjimus, įgyvendinant pinigų plovimo prevencijos priemones (PHARE projektas Nr.2002/000.601.04.03).	2004-2005 m.
1.2. Įsteigti atskirą padalinį, kuris atskleis ir tirs nusikalstamas veikas bei kitus pažeidimus, susijusius Europos Sąjungos ir užsienio valstybių finansinės paramos lėšų gavimu ir panaudojimu.	2004 m.
1.3. Atlikti FNTT informacinės sistemos programinės įrangos tobulinimo darbus.	2004-2005 m.
1.4. Prisijungti prie tarptautinių duomenų bazių ir registrų, susijusių su finansiniais pažeidimais (Egmont Secure Web, AFIS, FIU NET ir pan.).	2004-2006 m.
1.5. Įrengti 15 specialių vietų darbui su kuriama tarpžinybine duomenų saugykla (TDS).	2004-2005 m.
1.6. Įrengti 6 specialias darbo vietas darbui su projektuojama FM ES fondų lėšų panaudojimo duomenų baze.	2004-2006 m.
1.7. Atnaujinti tarnybos kompiuterinę, ryšių ir organizacinę techniką: 1.7.1. Kasmet įsigyti 30 naujų kompiuterių su programine įranga ir licencijomis. 1.7.2. Kasmet modernizuoti 20 turimų kompiuterių. 1.7.3. Kasmet atnaujinti 15 % turimos ryšių ir organizacinės technikos.	2004-2010 m.
1.8. Aprūpinti FNTT pareigūnus pažangiausia operatyvine ir specialiaja technika, įdiegti naujausius operatyvinės veiklos metodus.	2004-2010 m.

1.9. Kasmet organizuoti iki 20 % FNTT pareigūnų mokymus ir kvalifikacijos kėlimą.	2004-2010 m.
---	--------------

2. Įgyvendinti viešųjų ryšių vystymo strategija

Priemonės pavadinimas	Įgyvendinimo terminai
2.1. Parengti FNTT viešųjų ryšių vystymo iki 2010 m. strategiją.	2004 m.
2.2. Teikti visuomenės informavimo priemonėms informaciją apie tarnybos pareigūnų atskleistus reikšmingesnius pažeidimus ir atliekamus rezonansinius ikiteisminius tyrimus, svarbesnius renginius bei įvykius.	Nuolat.
2.3. Kasmet parengti informacinį leidinį apie FNTT veiklą.	2005-2010 m.
2.4. Tobulinti FNTT interneto svetainę, siekiant sudaryti visuomenei galimybe internetu pateikti informaciją apie įtariamus nusikalstamas veikas ir kitus pažeidimus finansų sistemai, pareikšti nuomonę apie tarnybos veiklą, gauti atsakymus į klausimus.	2004-2010 m.
2.5. Organizuoti visuomenės nuomonės tyrimus ir apklausas, siekiant išsiaiškinti visuomenės nuomonę apie FNTT.	2004-2010 m.
2.6. Parengti mokymo programą, orientuotą į tarnybos pareigūnų mokymą bendrauti su visuomene, skleisti būtiną informaciją, skatinti visuomenės narių pasitikėjimą tarnybos veikla, skatinti visuomenę įsitraukti į finansinių nusikaltimų prevenciją. Įgyvendinti šią mokymo programą.	2005 m. 2005-2010m.

IV. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO KONTROLĖ

Programos įgyvendinimą kontroliuoja FNTT Strateginio planavimo bei valstybės kapitalo investicijų planavimo darbo grupė ir vyriausiasis auditorius. Už programos vykdymą atsako FNTT padaliniai pagal savo kompetenciją.
